

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. C.15.0144.N

JEAN CASSEGRAIN sas, vennootschap naar Frans recht, handel drijvende onder de naam “LONGCHAMP”, met zetel te 75001 Parijs (Frankrijk), rue Saint Florentin 12,

eiseres,

vertegenwoordigd door mr. Johan Verbist, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 2000 Antwerpen, Amerikalei 187/302, waar de eiseres woonplaats kiest,

tegen

CALEM bvba, met zetel te 8500 Kortrijk, Rijselsestraat 23,

verweerster,

vertegenwoordigd door mr. Paul Lefebvre, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 1050 Brussel, Louizalaan 480/9, waar de verweerster woonplaats kiest.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het hof van beroep te Gent van 20 oktober 2014.

Sectievoorzitter Alain Smetryns heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Christian Vandewal heeft geconcludeerd.

II. CASSATIEMIDDELEN

De eiseres voert in haar verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, twee middelen aan.

III. BESLISSING VAN HET HOF***Beoordeling******Eerste middel******Eerste onderdeel***

1. De appelrechters oordelen dat:

- de basiskenmerken van een stijl of een mode niet vatbaar zijn voor bescherming door een auteursrecht, de combinatie van vormelementen in “*Le Pliage*” onmiskenbaar ingang heeft gevonden bij een bepaald publiek en een trend heeft gezet;
- de modetrend voor een tas, vorm gegeven in een trapezium met een smallere basis dan de bovenzijde, twee uitsteeksels aan weerszijden van de rits, die de punten accentueren en verlengen en een korte klep over de rits, tussen de twee korte of lange handvatten, op zichzelf niet auteursrechtelijk beschermd kan worden.

2. Anders dan waarvan het onderdeel uitgaat, oordelen de appelrechters niet dat een handtas die uit een welbepaalde, concrete vormgeving bestaat geen auteursrechtelijke bescherming kan genieten wanneer die vormgeving na haar

schepping een trend zette, maar dat de combinatie van vormelementen van de handtassen te dezen slechts een modetrend uitmaakt die op zichzelf geen auteursrechtelijke bescherming kan genieten.

Het onderdeel berust op een onjuiste lezing van het arrest en mist mitsdien feitelijke grondslag.

Derde onderdeel

3. Krachtens artikel 1, § 1, eerste lid, Auteurswet 1994, dat overeenstemt met artikel XI.165, § 1, eerste lid, Wetboek Economisch Recht, heeft alleen de auteur van een werk van letterkunde of kunst het recht om het op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk te reproduceren.

Uitsluitend een werk van letterkunde of kunst, dat uitdrukking vindt in een welbepaalde, concrete vormgeving, is het voorwerp van bescherming van het aldus omschreven recht. De bescherming van dit recht strekt zich noch uit tot een idee of concept, dat in geen enkele vorm is uitgedrukt, noch tot een stijl, modetrend of genre, die slechts de uitdrukking zijn van een algemene vormgeving.

Indien een werk van letterkunde of kunst aanwezig is, geldt als noodzakelijke maar voldoende voorwaarde voor bescherming onder voormelde bepaling dat wordt bewezen dat het werk oorspronkelijk is, in de zin dat het een eigen intellectuele schepping van zijn auteur is.

Hieruit volgt dat de rechter de vraag naar de oorspronkelijkheid slechts moet onderzoeken indien een werk van letterkunde of kunst voorhanden is, dat uitdrukking vindt in een welbepaalde, concrete vormgeving en derhalve voorwerp kan zijn van de bescherming onder voormeld artikel 1, § 1, eerste lid, Auteurswet 1994.

4. De appelrechters die, niet-aangevochten, oordelen dat de combinatie van vormelementen van de handtassen te dezen slechts een modetrend uitmaakt die op zichzelf geen auteursrechtelijke bescherming kan genieten, dienden zich niet uit te spreken over de vraag naar de oorspronkelijkheid.

Het onderdeel kan niet worden aangenomen.

Tweede en vierde onderdeel

5. Gelet op het antwoord op het derde onderdeel, kunnen deze onderdelen, die een gebrekkige beoordeling van de oorspronkelijkheidsvereiste aanvoeren, niet tot cassatie leiden en zijn ze mitsdien, bij gebrek aan belang, niet ontvankelijk.

Tweede middel

6. Het is niet tegenstrijdig te oordelen, enerzijds, dat een auteursrecht, eens toegekend of erkend, blijft voortbestaan, aangezien beginselen zoals “*verwatering*” en “*inburgering*” niet bestaan in het auteursrecht en, anderzijds, dat er geen auteursrecht kan worden toegekend aan de combinatie van vormelementen van de handtassen, aangezien zij overeenstemmen met een stijl of modetrend.

Het middel mist feitelijke grondslag.

Dictum

Het Hof,

Verwerpt het cassatieberoep.

Veroordeelt de eiseres tot de kosten.

Bepaalt de kosten voor de eiseres op 843,83 euro.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, eerste kamer, samengesteld uit sectievoorzitter Eric Dirix, als voorzitter, sectievoorzitter Alain Smetryns, en de raadsheren Koen Mestdagh, Geert Jocqué en Koenraad Moens, en in openbare rechtszitting van 17 februari 2017 uitgesproken door sectievoorzitter Eric Dirix, in aanwezigheid van advocaat-generaal Christian Vandewal, met bijstand van griffier Kristel Vanden Bossche.

K. Vanden Bossche

K. Moens

G. Jocqué

K. Mestdagh

A. Smetryns

E. Dirix

VOORZIENING IN CASSATIE

5 VOOR: **JEAN CASSEGRAIN sas**, vennootschap naar Frans recht, handeldrijvend onder de naam 'Longchamp', met zetel te 75001 Parijs (Frankrijk), Rue St. Florentin 12,

eiseres tot cassatie,

10 bijgestaan en vertegenwoordigd door ondergetekende advocaat bij het Hof van Cassatie Johan Verbist, kantoor houdend te 2000 Antwerpen, Amerikalei 187/302, bij wie keuze van woonst wordt gedaan,

15 TEGEN: **CALEM bvba**, met maatschappelijke zetel te 8500 Kortrijk, Rijselsestraat 23, met ondernemingsnummer 0821.054.718,

verweerster in cassatie,

20

25

Aan de Heren Eerste Voorzitter en Voorzitter van het Hof van Cassatie,

Aan de Dames en Heren Raadsheren in het Hof van Cassatie,

30 Hooggeachte Heren en Dames,

35 Eiseres heeft de eer aan Uw beoordeling een arrest voor te leggen dat op 20 oktober 2014 werd gewezen door de zevende kamer van het hof van beroep te Gent (2013/AR/1945).

40

FEITEN EN PROCEDUREVOORGAANDEN

1. Eiseres, een vennootschap naar Frans recht, stelt de titularis te zijn van de auteursrechten op een in 1993 ontworpen model van tas, dat sindsdien met haar toestemming onder de naam 'Le Pliage' (nr. 1623) is belichaamd in vele tassen die onder haar merk Longchamp met groot succes worden verdeeld.

Verweerster baat in Kortrijk twee handelszaken uit die gespecialiseerd zijn in lederwaren.

50

Eiseres stelde eind november 2011 vast dat verweerster twee handtassen – de 'Red Rose' en een tas zonder woordmerk aan de voorzijde – verdeelde waarin haar model zonder haar toestemming was belichaamd.

55

2. Eiseres legde op 19 januari 2012 een verzoekschrift tot beslag inzake namaak neer ter griffie van de rechtbank van koophandel te Gent.

Op 23 mei 2012 dagvaardde eiseres ten gronde voor diezelfde rechtbank teneinde een auteursrechtelijke inbreuk te horen vaststellen in hoofde van verweerster en deze laatste te horen veroordelen tot de stopzetting ervan en tot de vergoeding van de door de inbreuk geleden schade.

Verweerster stelde een tegenvordering in tot betaling van een schadevergoeding van € 5.000,00 wegens tergend en roekeloos geding.

65

Bij vonnis van 6 juni 2013 werden de vorderingen van eiseres ontvanke-lijk, maar ongegrond verklaard. De tegeneis werd deels gegrond verklaard en eiseres werd veroordeeld tot het betalen van € 2.000,00 in schadevergoeding wegens tergend en roekeloos geding en tot de gedingkosten, waaronder een rechtsplegingsvergoeding van € 5.000,00.

70

3. Eiseres stelde op 11 juli 2013 hoger beroep in tegen voormeld vonnis teneinde verweerster te horen veroordelen tot de staking van de verdeling van

75

de aangevochten tassen, onder verbeurte van een dwangsom van € 1.000,00 per tas die zij in strijd met het bevel zou verdelen, tot de betaling van een schadevergoeding van € 29.220,00, te vermeerderen met de gerechtelijke interesten, tot de publicatie op kosten van verweerster van het arrest en tot de gedingkosten, met
80 inbegrip van een rechtsplegingsvergoeding van € 7.500,00 per aanleg.

In het bestreden arrest wordt het hoger beroep van eiseres ontvankelijk, maar ongegrond verklaard en wordt het bestreden vonnis met een andere motivering bevestigd. Eiseres wordt veroordeeld tot de betaling van de gedingkosten,
85 met inbegrip van een rechtsplegingsvergoeding van €2.200,00.

*

* *

NIET VERBETERDE KOPIE

EERSTE MIDDEL TOT CASSATIE**Geschonden wetsbepalingen**

- 100
- 105
- 110
- 115
- 120
- 125
- Artikel 1, in het bijzonder §1, lid 1, Wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten, zoals gewijzigd door artikel 2 Wet van 22 mei 2005 houdende de omzetting in het Belgisch recht van de Europese Richtlijn 2001/29/EG van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij (hierna: artikel 1 Auteurswet 1994), thans artikel XI.165, §1, lid 1 Wetboek van 28 februari 2013 van economisch recht (hierna: artikel XI.165 WER).
 - Voor zoveel als nodig, artikel 2, in het bijzonder lid 1, 3 en 6, Conventie van Bern voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst, zoals goedgekeurd bij de Wet van 25 maart 1999 houdende instemming met volgende internationale akten: 1. Internationaal Verdrag inzake de bescherming van uitvoerende kunstenaars, producenten van fonogrammen en omroeporganisaties, gedaan te Rome op 26 oktober 1961; 2. Berner Conventie voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst van 9 september 1886, aangevuld te Parijs op 4 mei 1896, herzien te Berlijn op 13 november 1908, aangevuld te Bern op 20 maart 1914, herzien te Rome op 2 juni 1928, te Brussel op 26 juni 1948, te Stockholm op 14 juli 1967 en te Parijs op 24 juli 1971, gedaan te Parijs op 24 juli 1971, zoals gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 10 november 1999 (hierna: Conventie van Bern);
 - Voor zoveel als nodig, artikel 9, lid 1 van de Overeenkomst van 15 april 1994 inzake de handelsaspecten van de intellectuele eigendom, zoals goedgekeurd bij Wet van 23 december 1994 houdende goedkeuring van volgende Internationale Akten : A. Akkoord houdende oprichting van de Wereldhandelsorganisatie, Slotakte, Bijlagen 1A, 1B, 1C, 2, 3 en 4, Besluiten en Verklaringen en Memorandum van Akkoord inzake de verbintenissen betreffende financiële diensten, en B. Akkoord inzake overheidsaanbestedingen en Aanhangsels I, II, III en IV, gedaan te Marrakech op 15 april 1994, zoals gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 23 januari 1997 (hierna: Overeenkomst inzake de handelsaspecten van de intellectuele eigendom (TRIPS)).

130 **Aangevochten beslissing**

In het bestreden arrest wordt het hoger beroep van eiseres ontvankelijk, maar ongegrond verklaard. De appelrechters wijzen aldus de vorderingen van eiseres af tot het horen veroordelen van verweerster tot de staking van de verdeling van de aangevochten tassen, onder verbeurte van een dwangsom van € 1.000,00 per tas die zij in strijd met het bevel zou verdelen, tot de betaling van een schadevergoeding van € 29.220,00, te vermeerderen met degerechtelijke interesten en tot de publicatie op kosten van verweerster van het arrest. Deze beslissing steunt op de volgende overwegingen:

140

“II Situering van de betwisting

3.

[Eiseres] beroept zich op het auteursrecht op de vormgeving van de handtas “Le Pliage”, met serienummer 1623. De raadsman van [eiseres] pleit uitdrukkelijk dat het gaat om de contouren van het tas. De omstandigheid dat de meeste tassen, waarin de ingeroepen vormgeving is belichaamd, plooibaar zijn, duidt [eiseres] aan als volstrekt irrelevant.

150

Het gaat om de vormgeving van deze tas:

[...]

Op de uitvoering wordt geen auteursrecht geclaimd; er moet dus abstractie van gemaakt worden.

155

Verder is er de vorm van deze tas (dezelfde als de vorige, maar met lange handvatten):

[...]

160

[Eiseres] claimt de volgende visuele kenmerken van wat zij een ‘model’ noemt, die het volgens haar oorspronkelijkheid verlenen:

- *een vierhoekige basisstructuur, waarvan de bovenste hoeken puntig zijn;*

- 165
- *lipvormige uitsteeksels aan de bovenste hoeken die in het verlengde liggen van de bovenste lijn en die de puntigheid van de hoeken versterken;*
 - *twee handvaten waarvan de uiteinden de vorm hebben van afgeronde speerpunten en waarvan de lijnen een welbepaalde verhouding hebben met de andere lijnen van de vorm;*
- 170
- *een lichtjes afgeronde flap, die zich tussen de handvatten over de ritssluiting plooit, die eveneens in een welbepaalde verhouding staat met de andere lijnen van de vorm.*

175 *Volgens [eiseres] maakt [verweerster] inbreuk op haar auteursrechten op de hiervoor afgebeelde vorm met de volgende twee tassen:*

De “Red Rose”:

[...]

180 *En de tweede tas, die aan de voorzijde van de tweede tas geen woordmerk heeft:*

[...]

185 ***IV De gronden van de beslissing en het antwoord op de middelen van de partijen***

Komt de hiervoor getekende vorm “Le Pliage” auteursrechtelijke bescherming toe?

6.

190 *[Verweerster] wijst er op dat de ingeroepen vorm verworden is tot een banaal model, hetzij tot een stijl, door het veelvuldige gebruik dat is gemaakt van de kenmerkende elementen van de vorm.*

195 *Zij legt hiervan overtuigende voorbeelden voor. (zie bvb. stuk 7 van haar dossier: Prada; stuk 8: Hexagona; stuk 9: Gussaci)*

Er rijst de vraag welke auteursrechtelijke bescherming gegeven kan en moet worden aan de vormelijke kenmerken van een gebruiksvoorwerp, meer bepaald een handtas, waarvan naderhand is gebleken dat het een

200 *trend, een mode, misschien zelfs een stijl in de markt van de handtassen
gecreëerd heeft.*

205 *Verschillende hoven en rechtbanken hebben in het verleden auteursrechtelijke
rechtsbescherming toegekend aan “Le Pliage”. Het Hof is niet gebonden door deze andere uitspraken. Het Hof ontkent niet dat de auteur
van “Le Pliage” een trend gestart is. Een beginsel zoals “verwatering” of
“inburgering” bestaat evenwel niet in het auteursrecht. Het auteursrecht
zou hiervoor moeten gaan “lenen” bij het merkenrecht. Eens toegekend of
eens erkend, blijft volgens artikel 2, §1 van de Auteurswet het auteursrecht
210 tot zeventig jaar na het overlijden van de auteur voortbestaan.*

[...]

7.

215 *De basiskenmerken van een stijl of een mode vatbaar zijn niet voor bescherming door een auteursrecht.*

220 *Voor de ontwikkeling van de cultuur is de auteursrechtelijke bescherming van een stijl of mode nefast. Indien de grondlegger van de Art Nouveau auteursrecht had genoten, zou de stijl nooit dermate tot ontwikkeling zijn kunnen komen. B. N. is van het grootste belang geweest voor de barok architectuur. Vanuit cultureel oogpunt is het gelukkig te noemen dat zijn werken niet auteursrechtelijk beschermd geweest zijn. Hadden de eerste kubisten hun stijl afgeschermd en gemonopoliseerd, dan zou deze kunstvorm nooit dermate tot bloei gekomen zijn. Ook voor mode is het belangrijk dat deze zich kan ontwikkelen, zonder onnodig gehinderd te worden
225 door een monopolie van een welbepaalde (rechts)persoon.*

230 *Door auteursrechtelijke bescherming toe te kennen aan (het begin van) een modetrend, wordt verder de uitdrukkingvrijheid van andere auteurs, zoals vastgelegd in artikel 10 EVRM, onnodig beperkt.*

235 *Ten slotte ligt een economisch argument ten grondslag aan de ontzegging van auteursrechtelijke rechtsbescherming aan de vormgeving van de handtas “Le Pliage”. [Eiseres] zegt dat zij de rechten overgenomen heeft van de ontwerper [...]. In de mate dit zo is, worden de auteursrechten voor*

lange tijd en zelfs als het ware voor onbepaalde duur geblokkeerd bij deze vennootschap.

8.

240 *De combinatie van vormelementen in “Le Pliage” heeft onmiskenbaar in-*
gang gevonden bij een bepaald publiek en een trend gezet. In het straat-
beeld ziet de toeschouwer jaar na jaar nieuwe concrete uitwerkingen ver-
schijnen van de bewuste tas, met lange of korte handvatten, in een kleine
 245 *of in een grote maat, met aangepaste kleuren en materialen, die op zichzelf*
soms een nieuwe subtrend lanceren.

De modetrend voor een tas, vormgegeven in een trapezium met een smal-
lere basis dan de bovenzijde (door de concurrentie meestal verbasterd tot
 250 *een rechthoek), twee uitsteeksels aan weerszijden van de rits, die de pun-*
ten accentueren en verlengen en een korte klep over de rits, tussen de twee
korte of lange handvaten, kan op zichzelf niet auteursrechtelijk beschermd
worden.

In haar conclusie verwijst [eiseres] naar het Trip Trapp arrest van dit
 255 *Hof. Die zaak is evenwel te onderscheiden van de voorliggende. Bij de*
Trip Trapp stoel van Stokke werd een geheel nieuwe vorm gecreëerd en
werd een verstelbare stoel gemaakt. Daarbij is geen sprake van een nieu-
we trend. De sobere vormgeving van de stoel paste in de sobere vormge-
 260 *ving die Scandinavische meubelen vaak kenmerkt, maar de stoel zelf was*
een eigen intellectuele schepping van de auteur, die zijn persoonlijkheid
minstens gedeeltelijk tot uitdrukking bracht door de eigen creatieve keuzes
die gemaakt werden.

9.

265 *De vordering van [eiseres] is op grond van het voorgaande ongegrond.*
Het bestreden vonnis wordt bevestigd met een andere motivering.

Bij gebrek aan auteursrecht op de vormgeving van de hierboven weerge-
geven tassen, dient het hof niet op de overige argumenten en vorderingen
 270 *van [eiseres] in te gaan.”*

(bestreden arrest, p. 3-7)

Grievens

275

Eerste onderdeel

Krachtens artikel 1, §1, lid 1 Auteurswet 1994, thans artikel XI.165, §1, lid 1 WER, heeft alleen de auteur van een werk van letterkunde of kunst het recht om het op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk te reproduceren of te laten reproduceren.

280

Er wordt geen omvattende omschrijving of definiëring van een werk van letterkunde of kunst in de Auteurswet 1994 of in het Wetboek van economisch recht opgenomen.

285

Uit de bovenstaande bepalingen volgt evenwel dat de concrete vormgeving van een werk kan worden beschermd, zijnde de externe visuele waarneembare verschijningsvorm of de interne structuur en compositie. Dit kan tevens de vorm van een gebruiksvoorwerp zijn. Ideeën, methodes, stijlen, (mode)tendensen of creaties louter ingegeven door technische of functionele vereisten genieten geen bescherming. Een vorm in een bepaalde stijl sluit evenwel niet uit dat deze vorm auteursrechtelijke bescherming geniet wanneer deze aan de criteria voldoet.

290

Overeenkomstig artikel 9, lid 1 van de Overeenkomst inzake de handelsaspecten van de intellectuele eigendom (TRIPS) en artikel 2, lid 1 van de Conventie van Bern wordt verder aangenomen dat een auteurswerk moet bestaan uit een welbepaalde concrete uitdrukking, zoals bijvoorbeeld het welbepaald model van een gebruiksvoorwerp dat bestaat uit de welbepaalde contouren van het bedoeld gebruiksvoorwerp. Ideeën, methodes, stijlen, genres of (mode)tendensen kunnen dus geen auteursrechtelijke bescherming genieten.

295

300

In casu voerde eiseres aan dat het model van de “Le Pliage” handtas (met serienummer 1623) – waarbij wordt gedoeld op de contouren van de tas en niet op het geheel van alle visuele aspecten van een fysiek exemplaar van een tas waarin bedoelde contouren zijn belichaamd, zoals de kleuren en andere visuele aspecten die aan zo’n exemplaar eigen zouden zijn – auteursrechtelijke bescherming geniet (laatste syntheseconclusie gedateerd op 1 september 2014, p. 2 en 10 e.v.).

305

- 310 Eiseres vorderde aldus de auteursrechtelijke bescherming van een welbe-
paald model bestaande uit de contouren van een tas, dat zij in haar conclusie had
afgebeeld en als volgt beschreven (laatste syntheseconclusie gedateerd op 1 sep-
tember 2014, p. 15):
- 315 - *“een vierhoekige basisstructuur, waarvan de bovenste hoeken pun-
tig zijn;*
- *lipvormige uitsteeksels aan de bovenste hoeken die in het verleng-
de liggen van de bovenste lijn en die de puntigheid van de hoeken
versterken;*
- 320 - *een sluiting op de bovenste lijn die uitloopt in voornoemde lipvor-
mige uitsteeksels;*
- *twee handvatten waarvan de uiteinden de vorm hebben van afge-
ronde speerpunten en waarvan de lijnen een welbepaalde verhou-
ding hebben met de andere lijnen van het model; en*
- 325 - *een lichtjes afgeronde flap – die zich tussen de handvatten over de
ritssluiting plooit – die eveneens in een welbepaalde verhouding
staat met de andere lijnen van het model.”*

De appelrechters oordelen evenwel dat het model van de handtas van eise-
res geen auteursrechtelijke bescherming kan genieten omdat *“de combinatie van
330 vormelementen in “Le Pliage” [...] onmiskenbaar ingang [heeft] gevonden bij
een bepaald publiek en een trend [heeft] gezet”* en *“de modetrend voor een tas
kan op zichzelf niet auteursrechtelijk beschermd worden”* (arrest, p. 7).

335 De appelrechters oordelen aldus dat een tas bestaand uit een concreet mo-
del geen auteursrechtelijke bescherming kan genieten wanneer deze vormgeving
na de creatie een trend zette.

Door te oordelen dat het model van de handtas van eiseres geen auteurs-
rechtelijke bescherming kan genieten omdat dit model ingang vond bij het publiek
340 en een trend zette, terwijl er sprake is van een concrete vormgeving en dus niet
van een louter idee, stijl of modetendens, schenden de appelrechters artikel 1, in
het bijzonder §1, lid 1, Wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de
naburige rechten, thans artikel XI.165, §1, lid 1 Wetboek van 28 februari 2013
345 van economisch recht en voor zoveel als nodig, artikel 9, lid 1 van de Overeen-
komst inzake de handelsaspecten van de intellectuele eigendom (TRIPS) en arti-

kel 2, lid 1 van de Conventie van Bern. De appelrechters miskennen immers het begrip “*werk van letterkunde en kunst*”.

350

Tweede onderdeel

Krachtens artikel 1, §1, lid 1 Auteurswet 1994, thans artikel XI.165, §1, lid 1 WER, heeft alleen de auteur van een werk van letterkunde of kunst het recht om het op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk te reproduceren of te laten reproduceren.

360

Overeenkomstig de bovenstaande bepalingen kan bijgevolg een werk van letterkunde en kunst auteursrechtelijk worden beschermd.

Om auteursrechtelijke bescherming te genieten moet het werk van letterkunde en kunst getuigen van oorspronkelijkheid. Het werk is oorspronkelijk wanneer het gaat om een eigen intellectuele schepping van de auteur ervan. Een intellectuele schepping is een eigen schepping van de auteur wanneer zij de uitdrukking vormt van diens persoonlijkheid. Dit is het geval wanneer de auteur bij het maken van zijn werk zijn creatieve bekwaamheden tot uiting heeft kunnen brengen door het maken van vrije en creatieve keuzen en zodoende aan zijn werk een “persoonlijke noot” geeft.

370

De voorwaarde van oorspronkelijkheid is de noodzakelijke, maar voldoende voorwaarde om een werk van letterkunde en kunst auteursrechtelijk te beschermen.

375

In casu oordelen de appelrechters evenwel dat het model van de handtas van eiseres geen auteursrechtelijke bescherming geniet omdat “*de combinatie van vormelementen in “Le Pliage” heeft onmiskenbaar ingang gevonden bij een bepaald publiek en een trend gezet*” (arrest, p. 7).

380

De appelrechters oordelen eveneens dat er een economisch argument ten grondslag ligt aan de ontzegging van de auteursrechtelijke bescherming. “[Eiseres] zegt dat zij de rechten overgenomen heeft van de ontwerper [...]. In de mate

dit zo is, worden de auteursrechten voor lange tijd en zelfs als het ware voor onbepaalde duur geblokkeerd bij deze vennootschap” (arrest, p. 6).

385 Met het oordeel dat het model van de handtas van eiseres geen auteursrechtelijke bescherming geniet omdat deze onmiskenbaar naderhand een nieuwe trend zette of omdat dit vanuit economisch oogpunt aangewezen is, voegen de appelrechters (niet-bestaande) voorwaarden aan de auteursrechtelijke bescherming toe. De appelrechters miskennen aldus dat de voorwaarde van oorspronkelijkheid
390 een voldoende voorwaarde is om het model van de handtas van eiseres auteursrechtelijk te beschermen.

Door te oordelen dat het model van handtas van eiseres geen auteursrechtelijke bescherming kan genieten omdat dit model ingang vond bij het publiek en
395 een trend zette of omdat dit vanuit economisch oogpunt aangewezen is, terwijl de voorwaarde van oorspronkelijkheid een voldoende voorwaarde uitmaakt, schenden de appelrechters artikel 1, in het bijzonder §1, lid 1, Wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten, thans artikel XI.165, §1, lid 1 Wetboek van 28 februari 2013 van economisch recht.

400 Derde onderdeel

Krachtens artikel 1, §1, lid 1 Auteurswet 1994, thans artikel XI.165, §1, lid 1 WER, heeft alleen de auteur van een werk van letterkunde of kunst het recht om het op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam,
405 volledig of gedeeltelijk te reproduceren of te laten reproduceren.

Overeenkomstig deze bepalingen kan bijgevolg een werk van letterkunde en kunst auteursrechtelijk worden beschermd.

410 Om auteursrechtelijke bescherming te genieten moet het werk van letterkunde en kunst getuigen van oorspronkelijkheid. Het werk is oorspronkelijk wanneer het gaat om een eigen intellectuele schepping van de auteur ervan. Een intellectuele schepping is een eigen schepping van de auteur wanneer zij de uitdrukking vormt van diens persoonlijkheid. Dit is het geval wanneer de auteur bij het
415 maken van zijn werk zijn creatieve bekwaamheden tot uiting heeft kunnen brengen door het maken van vrije en creatieve keuzen en zodoende aan zijn werk een “persoonlijke noot” geeft.

420 De voorwaarde van oorspronkelijkheid is de noodzakelijke, maar voldoende voorwaarde om een werk van letterkunde en kunst auteursrechtelijk te beschermen.

425 *In casu* oordelen de appelrechters evenwel dat het model van de handtas van eiseres geen auteursrechtelijke bescherming geniet omdat “*de combinatie van vormelementen in “Le Pliage” heeft onmiskenbaar ingang gevonden bij een bepaald publiek en een trend gezet*” en de “*modetrend voor een tas, kan op zichzelf niet auteursrechtelijk beschermd worden*” (arrest, p. 7).

430 De appelrechters oordelen eveneens dat de voorliggende zaak te onderscheiden is van een eerder door het hof van beroep te Gent gewezen arrest omdat:

435 “*[b]ij de Trip Trapp stoel van Stokke werd een geheel nieuwe vorm gecreëerd en werd een verstelbare stoel gemaakt. Daarbij is geen sprake van een nieuwe trend. De sobere vormgeving van de stoel paste in de sobere vormgeving die Scandinavische meubelen vaak kenmerkt, maar de stoel zelf was een eigen intellectuele schepping van de auteur, die zijn persoonlijkheid minstens gedeeltelijk tot uitdrukking bracht door de eigen creatieve keuzes die gemaakt werden.*” (arrest, p. 7)

440 De appelrechters oordelen aldus dat het model van de handtas van eiseres geen auteursrechtelijke bescherming geniet, in tegenstelling tot de Trip Trapp stoel van Stokke, omdat de handtas een nieuwe trend zette. De appelrechters gaan hierbij niet na of het model van de handtas van eiseres getuigt van oorspronkelijkheid, wat de noodzakelijke voorwaarde uitmaakt om auteursrechtelijke bescherming toe te kennen.

450 Door te oordelen dat het model van handtas van eiseres geen auteursrechtelijke bescherming kan genieten omdat dit model een nieuwe trend vormde, zonder na te gaan of dit model getuigt van oorspronkelijkheid, verantwoordden de appelrechters hun beslissing inzake het ontbreken aan auteursrecht op de vormgeving van de tassen van eiseres niet naar recht. De appelrechters schenden artikel 1, in het bijzonder §1, lid 1, Wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten, thans artikel XI.165, §1, lid 1 Wetboek van 28 februari 2013 van economisch recht.

455

Vierde onderdeel

460 Krachtens artikel 1, §1, lid 1 Auteurswet 1994, thans artikel XI.165, §1, lid
1 WER, heeft alleen de auteur van een werk van letterkunde of kunst het recht om
het op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam,
volledig of gedeeltelijk te reproduceren of te laten reproduceren.

465 Overeenkomstig deze bepalingen kan bijgevolg een werk van letterkunde
en kunst auteursrechtelijk worden beschermd.

Om auteursrechtelijke bescherming te genieten moet het werk van letter-
kunde en kunst getuigen van oorspronkelijkheid. Het werk is oorspronkelijk wan-
neer het gaat om een eigen intellectuele schepping van de auteur ervan. Een intel-
470 lectuele schepping is een eigen schepping van de auteur wanneer zij de uitdruk-
king vormt van diens persoonlijkheid. Dit is het geval wanneer de auteur bij het
maken van zijn werk zijn creatieve bekwaamheden tot uiting heeft kunnen bren-
gen door het maken van vrije en creatieve keuzen en zodoende aan zijn werk een
“persoonlijke noot” geeft.

475

De voorwaarde van oorspronkelijkheid is de noodzakelijke, maar vol-
doende voorwaarde om een werk van letterkunde en kunst auteursrechtelijk te be-
schermen.

480 Deze oorspronkelijkheid moet worden beoordeeld op het ogenblik van de
schepping van het werk.

485 *In casu* oordelen de appelrechters evenwel dat het model van de handtas
van eiseres geen auteursrechtelijke bescherming geniet omdat “*de combinatie van
vormelementen in “Le Pliage” heeft onmiskenbaar ingang gevonden bij een be-
paald publiek en een trend gezet*” en de “*modetrend voor een tas, kan op zichzelf
niet auteursrechtelijk beschermd worden*” (arrest, p. 7).

De appelrechters oordelen eveneens dat de voorliggende zaak te onder-
scheiden is van een eerder door het hof van beroep te Gent gewezen arrest omdat:

490

495 *“[b]ij de Trip Trapp stoel van Stokke werd een geheel nieuwe vorm gecre-
eerd en werd een verstelbare stoel gemaakt. Daarbij is geen sprake van
een nieuwe trend. De sobere vormgeving van de stoel paste in de sobere
vormgeving die Scandinavische meubelen vaak kenmerkt, maar de stoel
zelf was een eigen intellectuele schepping van de auteur, die zijn persoon-
lijkheid minstens gedeeltelijk tot uitdrukking bracht door de eigen creatie-
ve keuzes die gemaakt werden.”* (arrest, p. 7)

500 Uit het voorgaande zou kunnen worden afgeleid dat de appelrechters im-
plicit, maar zeker oordelen dat het model van de handtas van eiseres oorspronke-
lijkheid ontbeert omdat dit model achteraf een nieuwe trend zette. De appelrech-
ters plaatsen zich aldus bij de beoordeling van de oorspronkelijkheid op een tijd-
stip na de creatie van het werk en miskennen hierbij het begrip ‘oorspronkelijk-
heid’.

505

In zoverre de appelrechters met het voorgaande impliciet, maar zeker oor-
delen dat het model van de handtas van eiseres geen oorspronkelijkheid heeft en
zij zich bij het beoordelen van deze oorspronkelijkheid plaatsen op het ogenblik
van de navolging die het werk bij een bepaald publiek heeft gevonden na de crea-
510 tie of op het ogenblik van de trend die het naderhand heeft gezet, terwijl de aan-
wezigheid van oorspronkelijkheid moet worden beoordeeld op het ogenblik van
de schepping van het werk, schenden de appelrechters artikel 1, in het bijzonder
§1, lid 1, Wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rech-
ten, thans artikel XI.165, §1, lid 1 Wetboek van 28 februari 2013 van economisch
515 recht.

520

TWEEDE MIDDEL TOT CASSATIE**Geschonden wetsbepalingen**

525

- Artikel 149 van de Grondwet;
- Artikel 1138, 4° van het Gerechtelijk Wetboek.

530

Aangevochten beslissing

535

In het bestreden arrest wordt het hoger beroep van eiseres ontvankelijk, maar ongegrond verklaard. De appelrechters wijzen aldus de vorderingen van eiseres af tot het horen veroordelen van verweerster tot de staking van de verdeling van de aangevochten tassen, onder verbeurte van een dwangsom van € 1.000,00 per tas die zij in strijd met het bevel zou verdelen, tot de betaling van een schadevergoeding van € 29.220,00, te vermeerderen met degerechtelijke interesten en tot de publicatie op kosten van verweerster van het arrest. Deze beslissing steunt op de volgende overwegingen:

540

“IV De gronden van de beslissing en het antwoord op de middelen van de partijen

545

Komt de hiervoor getekende vorm “Le Pliage” auteursrechtelijke bescherming toe?

6.

550

[Verweerster] wijst er op dat de ingeroepen vorm verworpen is tot een banaal model, hetzij tot een stijl, door het veelvuldige gebruik dat is gemaakt van de kenmerkende elementen van de vorm.

Zij legt hiervan overtuigende voorbeelden voor. (zie bvb. stuk 7 van haar dossier: Prada; stuk 8: Hexagona; stuk 9: Gussaci)

555 *Er rijst de vraag welke auteursrechtelijke bescherming gegeven kan en moet worden aan de vormelijke kenmerken van een gebruiksvoorwerp, meer bepaald een handtas, waarvan naderhand is gebleken dat het een trend, een mode, misschien zelfs een stijl in de markt van de handtassen gecreëerd heeft.*

560

Verschillende hoven en rechtbanken hebben in het verleden auteursrechtelijke rechtsbescherming toegekend aan “Le Pliage”. Het Hof is niet gebonden door deze andere uitspraken. Het Hof ontkent niet dat de auteur van “Le Pliage” een trend gestart is. Een beginsel zoals “verwatering” of “inburgering” bestaat evenwel niet in het auteursrecht. Het auteursrecht zou hiervoor moeten gaan “lenen” bij het merkenrecht. Eens toegekend of eens erkend, blijft volgens artikel 2, §1 van de Auteurswet het auteursrecht tot zeventig jaar na het overlijden van de auteur voortbestaan.

565

[...]

570

[...]

8.

De combinatie van vormelementen in “Le Pliage” heeft onmiskenbaar ingang gevonden bij een bepaald publiek en een trend gezet. In het straatbeeld ziet de toeschouwer jaar na jaar nieuwe concrete uitwerkingen verschijnen van de bewuste tas, met lange of korte handvatten, in een kleine of in een grote maat, met aangepaste kleuren en materialen, die op zichzelf soms een nieuwe subtrend lanceren.

575

580

De modetrend voor een tas, vormgegeven in een trapezium met een smalere basis dan de bovenzijde (door de concurrentie meestal verbasterd tot een rechthoek), twee uitsteeksels aan weerszijden van de rits, die de punten accentueren en verlengen en een korte klep over de rits, tussen de twee korte of lange handvaten, kan op zichzelf niet auteursrechtelijk beschermd worden.

585

In haar conclusie verwijst [eiseres] naar het Trip Trapp arrest van dit Hof. Die zaak is evenwel te onderscheiden van de voorliggende. Bij de Trip Trapp stoel van Stokke werd een geheel nieuwe vorm gecreëerd en werd een verstelbare stoel gemaakt. Daarbij is geen sprake van een nieu-

590

595 *we trend. De sobere vormgeving van de stoel paste in de sobere vormgeving die Scandinavische meubelen vaak kenmerkt, maar de stoel zelf was een eigen intellectuele schepping van de auteur, die zijn persoonlijkheid minstens gedeeltelijk tot uitdrukking bracht door de eigen creatieve keuzes die gemaakt werden.*

9.

600 *De vordering van [eiseres] is op grond van het voorgaande ongegrond. Het bestreden vonnis wordt bevestigd met een andere motivering.*

Bij gebrek aan auteursrecht op de vormgeving van de hierboven weergegeven tassen, dient het hof niet op de overige argumenten en vorderingen van [eiseres] in te gaan.”

605 (bestreden arrest, p. 3-7)

610 **Grieven**

De appelrechters oordelen enerzijds als volgt:

615 *“Het Hof ontkent niet dat de auteur van “Le Pliage” een trend gestart is. Een beginsel zoals “verwatering” of “inburgering” bestaat evenwel niet in het auteursrecht. Het auteursrecht zou hiervoor moeten gaan “lenen” bij het merkenrecht. Eens toegekend of eens erkend, blijft volgens artikel 2, §1 van de Auteurswet het auteursrecht tot zeventig jaar na het overlijden van de auteur voortbestaan.” (arrest, p. 6)*

620

De appelrechters oordelen anderzijds als volgt:

“De combinatie van vormelementen in “Le Pliage” heeft onmiskenbaar ingang gevonden bij een bepaald publiek en een trend gezet.

625 [...]

De modetrend voor een tas [...] kan op zichzelf niet auteursrechtelijk beschermd worden.

[...]

630 *In haar conclusie verwijst [eiseres] naar het Trip Trapp arrest van dit Hof. Die zaak is evenwel te onderscheiden van de voorliggende. Bij de Trip Trapp stoel van Stokke werd een geheel nieuwe vorm gecreëerd en werd een verstelbare stoel gemaakt. Daarbij is geen sprake van een nieuwe trend.*

[...]

635 *De vordering van [eiseres] is op grond van het voorgaande ongegrond.”*
(arrest, p. 7).

Uit het bovenstaande volgt dat de appelrechters enerzijds beslissen dat de navolging die het model van de handtas van eiseres kreeg na de creatie geen invloed heeft op de auteursrechtelijke bescherming ervan én anderzijds beslissen dat
640 aan het model van de handtas van eiseres geen auteursrechtelijke bescherming toekomt omdat deze een trend startte.

Het is aldus tegenstrijdig tegelijk te beslissen dat de trend die het werk na
645 de creatie heeft gezet geen invloed heeft op de auteursrechtelijke bescherming van het werk en de auteursrechtelijke bescherming van het werk te ontzeggen omdat deze een trend heeft gestart. De beslissing van de appelrechters dat het hoger beroep van eiseres toelaatbaar, maar ongegrond is omdat de vormgeving van de tassen van eiseres geen auteursrechtelijke bescherming genieten, berust dan ook op
650 tegenstrijdige motieven zodat het arrest artikel 149 van de Grondwet schendt. Minstens bevat het arrest tegenstrijdige beslissingen zodat het artikel 1138, 4° van het Gerechtelijk Wetboek schendt.

TOELICHTING BIJ HET EERSTE MIDDEL

655

Eerste onderdeel

Krachtens artikel 1, §1, lid 1 Auteurswet 1994, thans artikel XI.165, §1, lid 1 WER, heeft alleen de auteur van een werk van letterkunde of kunst het recht om
660 het op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk te reproduceren of te laten reproduceren.

Er wordt geen omvattende omschrijving of definiëring van een werk van letterkunde of kunst in de Auteurswet 1994 of in het Wetboek van economisch

665 recht opgenomen. Dit in tegenstelling tot de niet-limitatieve lijst in artikel 2, lid 1,
 Conventie van Bern voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst,
 zoals goedgekeurd door de Wet houdende instemming met volgende internationa-
 le akten: 1. Internationaal Verdrag inzake de bescherming van uitvoerende kunste-
 670 naars, producenten van fonogrammen en omroeporganisaties, gedaan te Rome op
 26 oktober 1961; 2. Berner Conventie voor de bescherming van werken van let-
 terkunde en kunst van 9 september 1886, aangevuld te Parijs op 4 mei 1896, her-
 zien te Berlijn op 13 november 1908, aangevuld te Bern op 20 maart 1914, her-
 zien te Rome op 2 juni 1928, te Brussel op 26 juni 1948, te Stockholm op 14 juli
 1967 en te Parijs op 24 juli 1971, gedaan te Parijs op 24 juli 1971, gepubliceerd in
 675 het Belgisch Staatsblad op 10 november 1999.

Uit de rechtspraak volgt evenwel dat, conform bovenstaande bepalingen,
 artikel 9, lid 1 van de Overeenkomst inzake de handelsaspecten van de intellectue-
 le eigendom (TRIPS) en artikel 2, lid 1 van de Conventie van Bern, een auteurs-
 680 werk moet bestaan uit een welbepaalde concrete uitdrukking, zoals bijvoorbeeld
 het welbepaald model van een gebruiksvoorwerp dat bestaat uit de welbepaalde
 contouren van bedoeld gebruiksvoorwerp. Ideeën, methodes, stijlen, genres of
 (mode)tendensen kunnen dus geen auteursrechtelijke bescherming genieten (Cass.
 19 maart 1998, *AM* 1998, 229, noot B. DAUWE; Brussel 12 april 2011, *AM* 2013,
 685 93; Brussel 29 mei 2008, *AM* 2009, afl. 1-2, 106; Gent 5 mei 2008, *AM* 2009, afl.
 1-2, 110; Rb. Kortrijk 30 januari 2001, *AM* 2004, afl. 3, 265; M.-C. JANSSENS,
 “Auteursrechtelijke originaliteit en gebruiksvoorwerpen: geen evidentie”, *DAOR*
 2009, 313; zie de onuitgegeven rechtspraak opgenomen in J. MUYLDERMANS, “De
 originaliteitstoets voor de auteursrechtelijke bescherming van gebruiksvoorwer-
 690 pen”, *IRDI* 2013, afl. 1, 116).

De bescherming geldt krachtens artikel 2 §1 Auteurswet 1994 in principe
 tot 70 jaar na het overlijden van de auteur.

695 Volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie
 komt het aan de nationale rechter toe om in ieder afzonderlijk geval na te gaan of
 het werk auteursrechtelijke bescherming kan genieten (H.v.J. 1 december 2011,
 Painer, C-145/10, *Jur. HvJ* 2011, I-12533, § 94).

700 Hoewel de beoordeling of een object een werk van letterkunde en kunst
 uitmaakt aldus behoort tot de feitelijke appreciatie van de appelrechters, kan Uw
 Hof de beslissing van de appelrechters vernietigen indien de feitenrechter op
 grond van zijn vaststellingen niet tot het bestaan of de ontstentenis van het werk
 kon besluiten.

705

710 *In casu* voerde eiseres aan dat het model van de “Le Pliage” handtas (met serienummer 1623) – waarbij wordt bedoeld op de contouren van de tas en niet op het geheel van alle andere visuele aspecten, zoals de kleuren, die eigen kunnen zijn aan een fysiek exemplaar van een tas waarin bedoelde contouren zijn belichaamd – auteursrechtelijke bescherming geniet (laatste syntheseconclusie gedateerd op 1 september 2014, p. 2 en 10 e.v.).

715 Eiseres vorderde aldus de auteursrechtelijke bescherming van een gebruiksvoorwerp met een concrete vorm, bestaand uit (laatste syntheseconclusie gedateerd op 1 september 2014, p. 15):

- *“een vierhoekige basisstructuur, waarvan de bovenste hoeken puntig zijn;*
- 720 - *lipvormige uitsteeksels aan de bovenste hoeken die in het verlengde liggen van de bovenste lijn en die de puntigheid van de hoeken versterken;*
- *een sluiting op de bovenste lijn die uitloopt in voornoemde lipvormige uitsteeksels;*
- 725 - *twee handvatten waarvan de uiteinden de vorm hebben van afgeronde speerpunten en waarvan de lijnen een welbepaalde verhouding hebben met de andere lijnen van het model; en*
- *een lichtjes afgeronde flap – die zich tussen de handvatten over de ritssluiting plooit – die eveneens in een welbepaalde verhouding staat met de andere lijnen van het model.”*

730 De appelrechters oordelen evenwel dat het model van de “Le Pliage” handtas geen auteursrechtelijke bescherming kan genieten omdat *“de combinatie van vormelementen in “Le Pliage” [...] onmiskenbaar ingang [heeft] gevonden bij een bepaald publiek en een trend [heeft] gezet”* en *“de modetrend voor een tas kan op zichzelf niet auteursrechtelijk beschermd worden”* (arrest, p. 7).

De appelrechters oordelen aldus dat een welbepaald model geen auteursrechtelijke bescherming kan genieten omdat na zijn creatie bleek dat die een trend zette.

740

Door te oordelen dat de handtas van eiseres geen auteursrechtelijke bescherming kan genieten omdat dit model ingang vond bij het publiek en een trend

zette, terwijl er sprake is van een concrete vormgeving en dus niet van een louter idee, stijl of modetendens, konden de appelrechters niet wettig oordelen dat er
745 geen beschermingswaardig werk voorhanden was. Een vorm in een bepaalde stijl sluit immers niet uit dat deze vorm auteursbescherming geniet als deze aan de criteria voldoet (Brussel 12 april 2011, AM 2013, 93).

De appelrechters schenden dan ook artikel 1, in het bijzonder §1, lid 1, Wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten, thans
750 artikel XI.165, §1, lid 1 Wetboek van 28 februari 2013 van economisch recht, en voor zoveel als nodig, artikel 9, lid 1 van de Overeenkomst inzake de handelsaspecten van de intellectuele eigendom (TRIPS) en artikel 2, lid 1 van de Conventie van Bern.. De appelrechters miskennen immers het begrip “*werk van letterkunde en kunst*”.

Nu in de regel alle auteurswerken tot een bepaalde stijl, mode, trend of genre horen, vraagt men zich trouwens tevergeefs af waarom het werk dat, voor zover identificeerbaar, de trend heeft gezet dan wel de stijl of het genre heeft gecreëerd, als auteurswerk niet zou worden beschermd.
760

Tweede onderdeel

765 Artikel 1, §1, lid 1 Auteurswet 1994, thans artikel XI.165, §1, lid 1 WER, schrijft voor dat alleen de auteur van een werk van letterkunde of kunst het recht heeft om het op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk te reproduceren of te laten reproduceren.

770 Overeenkomstig deze bepalingen kan bijgevolg een werk van letterkunde en kunst auteursrechtelijk worden beschermd.

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie en Uw Hof volgt dat een werk van letterkunde en kunst auteursrechtelijke bescherming geniet indien het getuigt
775 van oorspronkelijkheid. Het werk is oorspronkelijk wanneer het gaat om een eigen intellectuele schepping van de auteur ervan. Een intellectuele schepping is een eigen schepping van de auteur wanneer zij de uitdrukking vormt van diens persoonlijkheid. Dit is het geval wanneer de auteur bij het maken van zijn werk zijn creatieve bekwaamheden tot uiting heeft kunnen brengen door het maken van vrije en
780 creatieve keuzen en zodoende aan zijn werk een “persoonlijke noot” geeft. Enige intellectuele inspanning is daarbij niet vereist (H.v.J. 16 juli 2009, Infopaq, C-5/08, *Jur. HvJ* 2009, I-6569, §37; H.v.J. 4 oktober 2011, Premiere League, C-

403/08 en C-429/08, Jur. HvJ 2011, I-9083; H.v.J. 1 december 2011, Painer, C-145/10, *Jur. HvJ* 2011, I-12533; H.v.J. 1 maart 2012, Football Dataco, C-604/10, §§ 40-46, curia.europa.eu; Cass. 31 oktober 2013, C.12.0263.N, www.cass.be; zie ook Cass. 17 maart 2014, *ICIP* 2014, afl. 2, 251).

Uit de rechtspraak van Uw Hof volgt bovendien dat het oorspronkelijkheidsver-eiste de noodzakelijke, maar voldoende voorwaarde uitmaakt om een werk van letterkunde en kunst auteursrechtelijk te beschermen (Cass. 11 maart 2005, C.03.0591.N, www.cass.be; F. GOTZEN, “Artikel 1”, in F. BRISON en H. VANHEES (eds.), *Huldeboek Jan Corbet, De Belgische auteurswet. Artikelsgewijze commentaar*, 3e ed., Gent, Larcier, 2012, 7).

795 *In casu* oordelen de appelrechters evenwel dat het model van de handtas van eiseres geen auteursrechtelijke bescherming geniet omdat “*de combinatie van vormelementen in “Le Pliage” heeft onmiskenbaar ingang gevonden bij een bepaald publiek en een trend gezet*” (arrest, p. 7).

800 De appelrechters oordelen eveneens dat er een economisch argument ten grondslag ligt aan de ontzegging van de auteursrechtelijke bescherming. “[*Eiseres*] zegt dat zij de rechten overgenomen heeft van de ontwerper [...]. In de mate dit zo is, worden de auteursrechten voor lange tijd en zelfs als het ware voor onbepaalde duur geblokkeerd bij deze vennootschap” (arrest, p. 6).

805 Met het oordeel dat het model van handtas van eiseres geen auteursrechtelijke bescherming geniet omdat deze onmiskenbaar naderhand een nieuwe trend zette of omdat dit vanuit economisch oogpunt aangewezen is, voegen de appelrechters (niet-bestaande) voorwaarden aan de auteursrechtelijke bescherming toe. De appelrechters miskennen aldus dat de voorwaarde van oorspronkelijkheid een voldoende voorwaarde is om het model van de handtas van eiseres auteursrechtelijk te beschermen.

815 De appelrechters schenden dan ook artikel 1, in het bijzonder §1, lid 1, Wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten, thans artikel XI.165, §1, lid 1 Wetboek van 28 februari 2013 van economisch recht.

Derde onderdeel

820

In aanvulling van de toelichting gegeven onder het tweede onderdeel van het eerste cassatiemiddel moet worden vermeld dat de appelrechters ook niet wettig tot het ontbreken van de auteursrechtelijke bescherming konden besluiten, aangezien ze niet nagaan of het model van de handtas van eiseres oorspronkelijkheid ontbeert.

In casu oordelen de appelrechters dat de handtas van eiseres geen auteursrechtelijke bescherming geniet omdat “*de combinatie van vormelementen in “Le Pliage” heeft onmiskenbaar ingang gevonden bij een bepaald publiek en een trend gezet*” en de “*modetrend voor een tas, kan op zichzelf niet auteursrechtelijk beschermd worden*” (arrest, p. 7).

De appelrechters oordelen eveneens dat de voorliggende zaak te onderscheiden is van een eerder door het hof van beroep te Gent gewezen arrest (Gent 6 oktober 2003, *IRDI* 2003, afl. 3-4, 222) omdat:

“[b]ij de Trip Trapp stoel van Stokke werd een geheel nieuwe vorm gecreëerd en werd een verstelbare stoel gemaakt. Daarbij is geen sprake van een nieuwe trend. De sobere vormgeving van de stoel paste in de sobere vormgeving die Scandinavische meubelen vaak kenmerkt, maar de stoel zelf was een eigen intellectuele schepping van de auteur, die zijn persoonlijkheid minstens gedeeltelijk tot uitdrukking bracht door de eigen creatieve keuzes die gemaakt werden.” (arrest, p. 7)

De appelrechters oordelen aldus dat het model van de handtas van eiseres geen auteursrechtelijke bescherming geniet, in tegenstelling tot de Trip Trapp stoel van Stokke, omdat de handtas een nieuwe trend zette. De appelrechters gaan hierbij niet na of het model van de handtas van eiseres getuigt van oorspronkelijkheid, wat de *noodzakelijke* voorwaarde uitmaakt om auteursrechtelijke bescherming toe te kennen.

De appelrechters schenden dan ook artikel 1, in het bijzonder §1, lid 1, Wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten, thans artikel XI.165, §1, lid 1 Wetboek van 28 februari 2013 van economisch recht.

855

Vierde onderdeel

860 In aanvulling van de toelichting gegeven onder het tweede en derde onderdeel van het eerste cassatiemiddel moet worden vermeld dat zelfs als de appelrechters (impliciet, maar zeker) oordelen over de oorspronkelijkheidsvereiste van het model van de handtas van eiser, de appelrechters deze voorwaarde van oorspronkelijkheid toch miskennen.

865 Oorspronkelijkheid moet immers worden beoordeeld op het ogenblik van de schepping van het werk (D. VISSER, “Verwatering, ’verknoedeling’ en verandering van wezenlijke waarde: reactie op het artikel van prof.mr. H. Cohen Jehoram”, *Bijblad Industriële Eigendom* 2007, 18). Dit volgt uitdrukkelijk uit de rechtspraak van het Hof van Justitie: een schepping vormt een uitdrukking van de persoonlijkheid van de auteur wanneer “*de auteur bij het maken van het werk zijn creatieve bekwaamheden tot uiting heeft kunnen brengen door het maken van vrije en creatieve keuzen*” (eigen onderlijning; H.v.J. 1 december 2011, Painer, C-145/10, *Jur. HvJ* 2011, I-12533, §§ 87-92).

875 De oorspronkelijkheidsvereiste wordt bijgevolg niet ingevuld aan de hand van de ingang die een werk bij een bepaald publiek heeft gevonden na de creatie of de trend die het naderhand heeft gezet.

880 In zoverre de appelrechters met het voorgaande impliciet, maar zeker oordelen dat het model van de handtas van eiseres geen oorspronkelijkheid heeft en zij zich bij het beoordelen van deze oorspronkelijkheid plaatsen op het ogenblik van de navolging die het werk bij een bepaald publiek heeft gevonden na de creatie of op het ogenblik van de trend die het naderhand heeft gezet, terwijl de aanwezigheid van oorspronkelijkheid moet worden beoordeeld op het ogenblik van de schepping van het werk, schenden de appelrechters artikel 1, in het bijzonder 885 §1, lid 1, Wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten, thans artikel XI.165, §1, lid 1 Wetboek van 28 februari 2013 van economisch recht.

890

*

* *

895 **Op deze gronden en overwegingen**, besluit ondergetekende advocaat bij het Hof van Cassatie voor eiseres dat het U, hooggeachte Dames en Heren, moge behagen het bestreden arrest te vernietigen, de zaak en de partijen te verwijzen naar een ander hof van beroep en uitspraak te doen over de kosten als naar recht.

900

Antwerpen, 23 maart
2015

905

Johan Verbist

910

Bij de indiening ter griffie wordt bij deze voorziening het exploit van betekening
aan de verwerende partij gevoegd.

915

NIET VERBETERDE KOPIE